

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610-**15232601**
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

24 Mart 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

MERSİN MİLLETVEKİLİ
SAYIN MEHMET EMİN EKMEN'İN
TBMM 7/36298 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

7/36298
GK 45

SORULAR

Mersin'in Akdeniz ilçesine bağlı Karaduvar Mahallesi geleneksel olarak kıyı balıkçılığı, liman hinterlandı ve yerel sahil yaşamı ile bilinen bir bölgedir. Ancak son dönemde, sahilde kontrolsüz biçimde biriken katı atıklar nedeniyle hem bölgedeki vatandaşların yaşam kalitesi bozulmakta hem de kıyı ekosistemi kalıcı biçimde zarar görmektedir.

Çukurova Gazetesi'nin haberinde, editör Ebru Dost imzasıyla yayımlanan "Karaduvar Sahilindeki Çöp Yığınları Tepki Çekti" başlıklı haberde, sahil şeridinde evsel ve endüstriyel nitelikli atıkların kontrolsüz biçimde yığıldığı, temizlik ve denetim sorumluluklarının net şekilde yerine getirilmediği vurgulanmıştır. Sahilde çekilen görüntüler, yerel kamuoyunda infiale neden olmuş; vatandaşlar doğrudan "Ne denize girebiliyor ne yürüyebiliyor ne de temiz bir nefes alabiliyoruz" ifadeleriyle tepkilerini dile getirmiştir.

Kıyılar, Anayasa'da da kamusal alan olarak tanımlanmış, 3621 sayılı Kıyı Kanunu çerçevesinde herkese açık, korunması ve doğal yapısının gözetilmesi gereken alanlardır. Ancak Karaduvar özelinde görülen tablo kıyı şeridinin atık sahasına dönüştüğü, geri kazanımı ve temizlik kapasitesinin ise yetersiz kaldığı bir idari boşluğa işaret etmektedir. Bu durum yalnızca görsel kirlilik değil, aynı zamanda halk sağlığı, çevre güvenliği, turizm potansiyeli, biyoçeşitlilik ve kentsel dayanıklılık gibi başlıklarda da ciddi kırılganlık yaratmaktadır.

Ayrıca, sahile dökülen atıkların kaynağı belirlenmediği sürece su kirliliği, sediment kalınlığı artışı, mikroplastik birikimi, deniz canlılarının habitat kaybı ve vatandaşların sahile erişim hakkı açısından uzun vadeli sürdürülemez bir tabloyla karşı karşıya kalınacaktır. Bu sebeplerle Karaduvar Sahili'ndeki çevresel bozulmaya neden olan faktörlerin tespit edilmesi ve çevre yönetimi mekanizmalarının sorgulanması gereklidir.

Bu bağlamda;

- 1- Karaduvar sahilinde gözlemlenen çöp yığınlarının temizlenmesi için Bakanlığınız koordinasyonunda son 12 ayda yürütülen herhangi bir faaliyet olmuş mudur? Temizlik yapılmışsa kapsamı, yöntemi ve tarih aralıkları nedir?
- 2- Söz konusu bölgede yoğun olarak görülen evsel, ambalaj ve tekstil atıklarının kaynağının belirlenmesi için Bakanlığınızca veya bağlı kurumlarca yürütülen herhangi bir izleme, örnekleme veya analiz çalışması mevcut mudur?
- 3- 2023 ve 2024 yıllarında Karaduvar sahili için yapılan ÇED, çevresel izleme veya çevre denetimi raporları bulunmakta mıdır? Varsa sonuçları ve uygulamaya geçirilen yaptırımlar nelerdir?
- 4- Karaduvar sahilinin "kıyı koruma bölgesi" veya "hassas alan" statüsüne alınması için Bakanlığınız tarafından yürütülen bir değerlendirme çalışması var mıdır? Varsa hangi aşamadaadır?

- 5- Sahildeki atık birikimlerine yönelik olarak Mersin Büyükşehir Belediyesi, Akdeniz Belediyesi ve il müdürlükleri ile koordinasyon sağlanmış mıdır? Atıkların bertarafı ve sahil düzenlemesi için sorumluluk paylaşımı nasıl tanımlanmıştır?
- 6- Karaduvar sahil hattında biyoçeşitlilik, plankton dengesi, sediment kalınlığı, su kalitesi ve mikroplastik ölçümleri yapılmakta mıdır? Bu veriler son 5 yıllık periyotla kamuoyuna açık mıdır?,
- 7- Bakanlığınız, Karaduvar sahili gibi kentsel baskı altındaki kıyı bölgelerinde, kaçak dökümlerin önlenmesi adına "akıllı kameralar", "uydu görüntüleri", "plaka tanıma sistemleri" gibi teknolojik çözümler devreye almayı planlamakta mıdır?
- 8- Bölgede yapılan denetimlerde, TCK, Kabahatler Kanunu veya Çevre Kanunu kapsamında uygulanan herhangi bir idari yaptırım, ceza ya da faaliyetten men kararı bulunmakta mıdır?
- 9- Karaduvar gibi kıyı bölgelerinde yaşanan benzer sorunlara ilişkin olarak, Ulusal Kıyı Yönetim Stratejisi veya İklim Değişikliği Uyum Planları kapsamında hazırlanan herhangi bir bölgesel eylem planı mevcut mudur?

CEVAPLAR

Deniz Çöpleri İl Eylem Planları'nın Hazırlanması ve Uygulanması Genelgesi kapsamında, denize kıyısı bulunan illerimizde, ilgili kurum ve kuruluşlarla eş güdümlü hazırlanan Deniz Çöpleri İl Eylem Planları denizlerimizin atıklarla kirlenmesinin önlenmesine yönelik temizlik, eğitim ve halkın bilinçlendirilmesi çalışmalarını içermektedir.

Deniz Çöpleri İl Eylem Planları çerçevesinde, kurum ve kuruluşların yaptığı temizlik, eğitim ve halkın bilinçlendirilmesi çalışmaları Deniz Çöpleri İl Faaliyet Raporu'yla ve çalışmalar sonucu toplanan deniz çöpleri miktarları ile kategorileri üç aylık dönemlerle İl Müdürlükleri aracılığıyla Bakanlığımıza sunulmaktadır.

Bakanlığımız Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü yürütücülüğü ve Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) ile Marmara Araştırma Merkezi (MAM) kısaca TÜBİTAK-MAM koordinasyonunda "Denizlerde Bütünleşik Kirlilik İzleme Programı" (DEN-İZ) yürütülmektedir. Program Bölgesel Deniz Sözleşmeleri, Su Çerçeve Direktifi ve Deniz Stratejisi Çerçeve Direktifi ve ulusal mevzuat kapsamında tüm denizlerimizde 428 istasyonda yürütülmektedir. Program ile; tüm denizlerimizde, deniz ve kıyı alanlarında deniz kalitesi ve kirliliğini izlemek ve değerlendirmek ayrıca, deniz ve kıyı koruma politika ve stratejilerine altlık oluşturulması amaçlanmaktadır.

Akdeniz izlemeleri 85 istasyonda; Mersin ili kıyı ve deniz alanlarında 20 istasyonda; yaz ve kış mevsimleri olmak üzere yılda iki defa yapılmaktadır. Üç yıllık izleme döneminde; fiziksel değişkenler (Tuzluluk, sıcaklık, pH, yoğunluk, in-situ floersans, vb.), besin elementleri (nitrit, nitrat, toplam çözünmüş azot, fosfat ve toplam fosfor, silikat), biyoçeşitlilik bileşenleri (fitoplankton, zooplankton, üç yılda bir balık biyoçeşitliliği,

makrozoobentos, makroalg bileşenleri) ve deniz çöpleri izlenmektedir. Karaduvar kıyı şeridinde izleme noktası bulunmamakla birlikte Karaduvar açık hattında izleme istasyonu bulunmaktadır. Karaduvar'ın da dahil olduğu AKD 05 numaralı Mersin iç körfez su yönetim biriminin 2024 yılı ekolojik su kalitesi zayıf kalitede tespit edilmiştir.

DEN-İZ Programımız kapsamında deniz çöplerinin izlenmesi 2013 yılından itibaren çalışmalara dahil edilmiştir. 2023-2025 programı kapsamında pilot ölçeklerde tüm denizlerde sahilde makro çöplerin, deniz tabanı çöplerinin, sindirilen çöplerin (biyotada) ve yüzen çöplerin izlenmesi çalışmaları yapılmaktadır. Her üç yıllık dönem sonunda ise tüm veriler ve değerlendirmeler özet raporlar aracılığıyla kamuoyuyla paylaşılmaktadır. Özet Raporlar'ın 2014-2019 dönemini kapsayan raporlarına Bakanlığımız Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü websitesinde; Eğitim-Yayın-Projeler sekmesi altında yayınlar kısmından ulaşım sağlanabilmektedir. Websitesi linki: <https://ced.csb.gov.tr/denizlerde-butunlesik-kirlilik-izleme-programi-ozet-raporlari-i-82693>.

2014-2022 dönemlerini içerecek olan özet raporların hazırlanması ve yayımlanması çalışmaları devam etmektedir. Bununla birlikte üçer yıllık sürdürülen program kapsamında üç yılda bir Ulusal Denizlerde İzleme Ve Değerlendirme Sempozyumu düzenlenmektedir. Sempozyumlarda Deniz Çöpleri'ne ilişkin oturum düzenlenmekte ve oturum kapsamında deniz ve kıyılarımızdaki deniz çöpleri değerlendirilmekte ve değerlendirme özetlerini içeren bildiri özetleri kitabı yukarıda Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) İzin ve Denetim Genel Müdürlüğümüz web sitesi aracılığıyla yayımlanmaktadır.

IV. Ulusal Denizlerde İzleme ve Değerlendirme Sempozyumu 03-06 Kasım 2025 tarihinde düzenlenmiştir. Bunun yanı sıra; Bakanlığımızca kirliliğin yerinde tespitine yönelik çalışmalarımızdan kurulu kapasitesi 5000 m³/gün ve üzeri olan atıksu arıtma tesisleri sürekli 7/24 online izlenerek veriler Bakanlığımız Sürekli İzleme Merkezi (SİM) veri tabanına aktarılmaktadır. SİM üzerinden, uzaktan otomatik numune aldırma yöntemi ile bu tesislerde 7/24 teknolojik denetim yapılmaktadır. Mersin İli'nde Sürekli Atıksu İzleme Sistemi (SAİS) kurulu 13, Tarsus İlçesi'nde 2, Adana İli'nde 10 adet tesis bulunmaktadır.

Bu kapsamda; Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetimler yapılmakta olup, Çevre Kanunu'na aykırı faaliyet gösteren veya kirliliğe sebebiyet verdiği tespit edilen kurum, kuruluş ve işletmelere, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20. maddesine göre idari yaptırımlar uygulanmakta, ayrıca çevre ve insan sağlığı için tehlike yaratan işletmelerin faaliyeti ise kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulmaktadır.

Bakanlığımızca e-denetim sistemi verilerine göre 2022 yılı itibari ile Mersin İli'nde faaliyet gösteren işletmelere gerçekleştirilen su konulu denetimler sonucunda 30 adet işletmeye 16.059.644,00 TL idari yaptırım uygulanmış olup, 1 adet faaliyet için durdurma kararı verilmiştir.